

DANIEL DEFOE

ROBINSON
CRUSOE

GENÇ HAYAT

Bölüm 1

Hayata Başlarken

Ben 1632 yılında York şehrinde doğdum, iyi bir aileden geliyorum. Babam aslen Bremenli bir yabancı olsa da Hull'a ilk yerleşenlerdendi. Ticaret yaparak iyi bir servet kazandı ve ticaret işlerini bırakarak York'a taşındı. Burada Robinsonlardan olan ve saygın bir aileden gelen annemle evlendi. Beni de Robinson Kreutznaer olarak adlandırdılar fakat İngiltere'de artık sıradanlaşan kelimelerin yozlaşması sonucunda bize Crouse olarak sesleniyorlar, daha doğrusu biz kendimizi böyle tanıtıyoruz, arkadaşlarım da beni böyle çağırıyor.

Benden büyük iki tane erkek kardeşim vardı, biri eskiden ünlü Albay Lockhart tarafından komuta edilen Flanders'deki bir İngiliz piyade alayında yarbay olarak Dunkirk yakınlarında İspanyollara karşı savaşırken öldürüldü. Diğer ağabeyime ne olduğunu, aynı annemle babamın bana ne olduğunu bilmediği gibi hiçbir zaman öğrenemedim.

Ailenin üçüncü çocuğu olarak ve ticaretle hiçbir zaman uğraşmadığım için erken yaşlarda kafamda başıboş düşünceler doluşmaya başlamıştı. Çok yaşlı olan babam, evde öğretim ile devlet okulları ayarında bir eğitim vermişti bana ve hukuk okumamı istiyordu. Fakat beni denizlere açılmak dışında hiçbir şey

yeteri kadar tatmin etmiyordu. Bu isteğim ölümcül sonuçlar doğurmasına rağmen babamın iradesine hatta emirlerine karşı gelmeme, annemin ve arkadaşlarımla tüm rica ve iknalarını umursamama neden oldu ve sefil bir hayat yaşamama yol açtı.

Güngörmüş ve ağırbaşlı olan babam, başıma geleceklere önceden tahmin etmiş olsa gerek bana ciddi ve mükemmel öğütler verdi. Bir sabah beni gut hastalığı yüzünden kapandığı odasına çağırdı ve bu konuyla alakalı bana samimi bir konuşma yaptı. İyi karşılanacağım, servetimi arttırabileceğim rahat ve kolay bir yaşam sürebilecekken baba evinden, kendi ülkemden ayrılmama nasıl bir gerekçenin sebep olduğunu sordu. Bir yanda çaresiz kaderine boyun eğmiş insanların olduğunu diğer yanda ise maceralara atılmak için olağan yoldan saparak kendilerine ün katmak amacıyla denizaşırı yolculuğa çıkan üstün nitelikli ve gelecek vaadeden adamların olduğunu söyledi. Benim seviyemin orta halli olduğunu; bu tarz şeylerin benim seviyemden ya çok üst ya da çok altta olduğunu söyledi. Uzun hayat tecrübeleri sonucunda orta halli seviyenin insan mutluluğu için en ideali olduğunu anlattı. Sefalet ve zorluklara maruz kalmayan, ayrıca üst sınıf insanların gurur, lüks, hırs, kıskançlık gibi duygularıyla muhatap olmak zorunda kalınmayan ve dünyada gelinebilecek en iyi seviyenin bu olduğunu söyledi.

Bu durumun sağlayacağı mutluluğu kolayca kavrayabileceğimi söyledi. Aslında bu seviyenin diğer insanların hepsinin kıskandığı bir yer olduğunu; kralların bile büyük işler yapmak için dünyaya gelmelerinin sefil sonuçlarından yakındığını; iki uç noktanın ortasında, aşağılık ile yücelik arasında bir yerde olmayı dilediklerini; bilge insanların ise ne yoksul olmayı ne de zengin olmayı dilemelerinin bunun gerçek mutluluk standardı olduğunu kanıtı olduğunu söyledi.

Benden hayatın zorluklarının her zaman için üst ve alt sınıflar arasında paylaşıldığını, orta halli sınıfın daha az felaketle uğraşmak zorunda kaldığını ve orta sınıf insanların üst ve alt sınıflardaki gibi iniş çıkışlara maruz kalmadığını fark etmemi istedi.

Onlar, hayatı hırslı, lüks içerisinde ve savurgan bir şekilde yaşayanlar kadar bedensel veya zihinsel olarak herhangi bir rahatsızlık veya huzursuzluğa maruz kalmazken öte yandan ağır iş, ihtiyaçların giderilmesi ve ortalama veya yetersiz beslenen yaşam tarzlarının doğal sonuçlarından dolayı kendilerine rahatsızlık vermezmiş.

Orta sınıf, hayatın her türlü erdem ve zevki için adeta özel olarak tasarlanmış gibiymiş; barış ve bolluk orta seviyede servetin yardımcısıymış; ılımlılık, ölçülülük, sessizlik, sağlık, toplum, tüm hoş arzular ve zevkler, yaşamın orta noktasında bulunan nimetlermiş. Bu seviyedeki insanlar, sessizce ve sorunsuz bir şekilde dünyadan geçip gidermiş. Ne günlük ekmek parası için ruhundan ve bedeninin dinçliğinden parçalar çalınır, ne köle gibi satılma durumuna ne de karmaşık durumlar yüzünden rahatsız edilirlermiş. İçlerinde ne çileden çıkmış haset duygusu ne de hırstan öfke barınırmiş, bunlara rağmen şartlar kolaylaştığında dünya üzerinde yavaşça kayar gibi mantıklı bir şekilde yaşamın tatlılıklarını acı olmadan tadar ve mutlu olduklarını hissedirlermiş ve bu mutluluğu daha mantıklı bir şekilde tanımayı her gün deneyimleyerek öğrenirlermiş.

Bundan sonra bana ciddiyetle ve sevecen bir tavırla fevri-lik etmememi, doğanın ve doğduğum hayatın durgunluğunun karşı çıktığı sefaletlere kendimi kaptırmamam için baskı yaptı. Ekmeğimi aramaya gerek duymadığımı, benim için iyi

olacağını ve bana tavsiye ettiği orta hayat durağına adil bir şekilde girmeye çalışmamı, eğer dünyada çok kolay ve mutlu olmamışsam mutluluğumu engelleyen sadece kaderim veya yanlış tercihlerim olurmuş, böylece bana zarar vereceğini bildiği şeylere karşı önlemler için beni uyarmakla görevini yerine getirmiş olacakmış. Kısacası, kendisinin arzu ettiği şekilde evde kalıp yerleşirsem benim için çok iyi şeyler yapacağı gibi talihsizliklerime doğru gitmem için beni cesaretlendirecek kadar teşvik edemeyeceğini ve hepsini toparlayacak nitelikte bana ağabeyimin örnek olması gerektiğini söyledi. Onu da Güney Ülkeleri'nin savaşlarına girmekten alıkoymak için aynı ciddiyetle ikna etmeye çalıştığını fakat ikna edemediğini, gençlik arzularının onu ölüme götürdüğünü söyledi. Benim için dua etmeyi bırakmayacağını söylese dahi, bana şunu söylemeye cüret ediyordu: eğer bu aptalca adımı atarsam Tanrı beni kutsamazmış ve bundan sonra iyileşmeme yardım edecek kimse olmadığına onun öğüdünü düşünmek için bolca zamanım olacakmış.

Söyleminin bu son kısmı kehanete benzer bir nitelik taşımasına rağmen, ben babamın da aynı bu özelliklere sahip olduğunu fakat kendisinin bunun farkında olmadığını sanıyordum. Gözlerinden dökülen yaşların özellikle öldürülen erkek kardeşimden söz ederken boşalırcasına aktığını fark ettim. Benim pişman olduğum zamanda bana yardım etmeyeceğinden bahsettiğinde, o kadar duygulandı ki konuşmayı bıraktı ve bana kalbinin ne kadar dolu olduğundan bahsetti ve daha fazla sözlerine devam edemedi.

Bu konuşma benim için oldukça etkileyici oldu, kim aksini iddia edebilirdi ki zaten? Ben de bu sebepten dolayı artık deniz aşırı gitme düşüncesinden vazgeçtim ve babamın arzu ettiği

gibi evde kalmaya karar verdim. Ama ne yazık ki birkaç gün, tüm bu konuşmanın etkilerinin silinmesine yetti! Her neyse babamın daha fazla sıkıştırmasını önlemek adına birkaç hafta sonra ondan oldukça uzağa kaçmayı kararlaştırdım. Yine de önceki gibi karar vermenin hararetiyle aceleci davranmadım, annemi normalde olduğundan daha iyi hâlde gördüğüm bir vakitte kenara çektim ve ona aklımda dönen düşüncelerin dünyayı görmeye ne denli meyilli olduğumu, bu düşünceler karşısında hiçbir şeyde bununla başa çıkacak kadar kararlı olmadığını ve babamın beni vazgeçirmek yerine rızasını göstermesinin daha iyi olacağını, artık on sekiz yaşında olduğumu ki bunun da bir tüccara çiraklık yapmak veya bir avukata kâtiplik yapmak için çok geç olduğunu, tabii eğer bunlardan birini yapacak olursam elbet bir gün denize açılmak uğruna ustamdan kaçacağımı, yine eğer babamla konuşup bir deniz aşırı yolculuğu yapmama müsaade ederse ve beklediğim gibi hoşuma gitmezse bir daha gitmeyeceğime söz vereceğimi ve kaybettiğim zamanı iki katı çalışarak telafi edeceğimi söyledim.

Bu annemde büyük bir öfke uyandırdı, bana babamla böyle bir konu hakkında konuşmanın ne kadar gereksiz olacağını söyledi. Babamın benimle yaptığı annemin de bildiği o nezaket ve şefkat dolu konuşma sonrasında nasıl bu düşüncelere kapılmaya devam ettiğimi, babamın rızasını aldığım takdirde bu durumun benim için ne ifade edeceğini çok iyi bildiğini hâlde böyle bir şeyi nasıl düşünebileceğimi sorguluyordu. Kısacası, eğer kendime bir zarar verirsem beni bekleyen bir yardım olmayacaktı, şuna güvenebilirim ki onların rızasını asla almama-lıydım, benim yok oluşuma o kadar fazla katkısı olmayacağını bilmeli ve babamın rızası olmadan annemin razı olacağını asla söylememeliyim.

Annem babamı ikna etmeyi reddetse de sonrasında tüm konuşmamızı ona aktardığını duydum. Babam büyük bir endişeyle iç geçirerek, “Bu çocuk eğer evde kalsaydı mutlu olabilirdi ama eğer denizaşırı giderse, şimdiye kadar doğmuş olan en sefil zavallı olacak: Buna rıza gösteremem.” demiş.

Ardından neredeyse bir yıl sonrasına kadar bu işin peşini bıraktım; yine de bu arada, tüm iş tekliflerine ve annemle babamın sürekli dile getirdikleri eğilimlerimin beni harekete geçirmesine karşı olan tüm önerilerine kulaklarımı tıkadım. Ama bir gün tesadüfen Hull’a gittiğim bir esnada, arkadaşlarımdan birisi babasının gemisiyle Londra’ya doğru yelken açmak üzere olduğunu ve yolculuğun bedavaya geleceği gibi cazip sözlerle davet etti. Geçimimin bana herhangi bir şeye mal olmaması gerekiyordu. Ne babama ne de anneme danıştım, onlara haber verdim ama onlar haberi er ya da geç alacaklardı. Tanrı’nın veya babamın lütfunu istemeden, koşulları veya sonuçları dikkate almadan 1 Eylül 1651’de Londra’ya doğru limandan ayrılan bir gemiye bindim. Hiçbir genç maceracının talihsizliğinin benimkinden erken başladığına ya da benimkinden uzun sürdüğüne inanmıyorum. Gemi, Humber’dan çıkar çıkmaz rüzgâr esmeye ve deniz çok korkunç bir şekilde yükselmeye başladı. Daha önce hiç denizde bulunmadığım için en açık şekilde fiziksel olarak hasta ve zihinsel olarak dehşete düşmüş hâldeydim. Şimdi ciddiyetle ne yaptığımı düşünüyor, adil yargılamanın babamın evini terk etme fikri yüzünden ne kadar adil bir şekilde işlediğini düşünmeye başlamıştım. Ailemin tüm iyi öğütleri, babamın gözyaşları ve annemin yalvarışları aklımda yeniden belirdi. O zamanlar henüz kararmamış vicdanımsa bu öğütlere kulak tıkayıp Tanrı’ya ve babama karşı olan görevimi ihlal ettiğim için beni suçluyordu.

Tüm bunlar olurken fırtına iyice şiddetlendi, deniz yükselmeye başladı, geçmişte gördüklerime hiç benzemiyordu, hayır, birkaç gün sonra göreceklerime de benzemiyordu ama o an, tecrübesiz bir denizciden başka bir şey olmayan ve konuyla alakalı hiçbir şey bilmeyen beni şaşırtmak için yeterliydi. Gemi dalgalar tarafından her savrulduğunda uçsuz bucaksız denizlerin bizi yutacağını düşündüm. Aklımın bu denli ıstırap içinde olduğu esnada eğer bu ilk yolculuğumda Tanrı hayatımı bağışlarsa ve ayağımı kuru toprağa basmayı tekrar başarabilirsem, doğrudan babamın yanına gideceğime dair karar verdim, yaşadığım süre boyunca bir daha gemilere adım atmayacağıma, onun tavsiyesine uyararak kendimi böyle acınası durumlara sokmayacağıma dair çok kez yemin ettim. Şimdi, denizde fırtınalara maruz kaldıkça yaşamın orta seviyesi hakkındaki babamın tecrübelerinin ne kadar doğru olduğunu görerek gerçekten pişmanlık duyan bir günahkâr gibi babamın yanına gitmeyi diliyordum.

Bu bilge ve ölçülü düşünceler fırtına süresince ve sonrasında da devam etti. Ertesi gün rüzgâr azaldı ve deniz sakinleşti, ben de denize alışmaya başladım fakat gün boyunca taş kesilmiş gibiydim ve deniz tutulmasının etkilerini hissetmeye devam ediyordum. Akşama doğru hava açıldı, rüzgâr neredeyse yok gibiydi ve büyüleyici güzel bir akşam ise devamında geldi. Güneş sakince battı ve ertesi güne yükseldi, neredeyse hiç rüzgâr yoktu, çarşaf gibi bir deniz, parlak güneşe eşlik ediyordu. Karşımda duran manzara, tıpkı hayallerimdeki gibiydi.

Gece güzel bir uyku çektim, deniz tutulmasını atlatmıştım ve oldukça neşeliydim. Bir önceki gün sert ve korkunç olan denize bu kadar kısa sürede nasıl sakin ve hoş bir hâle gelmesine

şaşkınlıkla bakıyordum. Ve şimdi iyi kararlarımın devam etmesi gerektiğinden beni ayartan arkadaşım yanıma geliyordu, “Bob.” dedi omzuma dokunarak, “Nasılısın şimdi? Korktuğunu garanti ederim, korkmamış mıydın, dün akşam, bir tutam rüzgâr estiğinde?” “Bir tutam mı diyorsun sen ona?” dedim, “Berbat bir fırtınaydı.” “Fırtına mı? Seni serserim.” diye yanıtladı, “Sen buna fırtına mı diyorsun? Neden ki bu hiçbir şey değildi, bize iyi bir gemi ve manevra sahası verin biz bu rüzgârlara fırtına demeyiz ama tabii sen tecrübesiz bir denizcisin Bob. Gel, sana bir kâse punç hazırlayayım ve bunların hepsini unutam, görüyor musun hava ne kadar büyüleyici şu an da?” Hikâyenin bu üzücü bölümünü kısa tutmak adına tüm denizcilerin gittiği yoldan gittik biz de. Punç hazırlandı ve beni çakırkef bir hâle getirdi. O gecenin karanlığında tüm pişmanlığımı, geçmiş davranışlarıma dair tüm düşüncelerimi ve gelecekle ilgili tüm kararlarımı boğdum. Kısacası deniz, fırtınanın hafiflemesiyle pürüzsüz yüzeyine ve sakinliğine dönerken telaşlı düşüncelerim, unutulmaya yüz tutan deniz tarafından yutulma korkularım ve endişelerim de aynı sakinlikle yok oldu, eski arzularım geri döndü, verdiğim yemin ve vaatleri ise tamamen unuttum.

Aslında derinlemesine düşünmek için zaman aralıkları buldum, aldığım kararlar arada sırada geri dönmeye çalıştılar ama onları başımdan savdım ve kendimi bir kireçten arındırır gibi onlardan arındırdım. İçmeye ve arkadaşlık kurmaya odaklandım ve kısa sürede bu huyların – benim tabirimle – geri döndüğünde üstesinden gelmekte ustalaştım. Beş ya da altı gün içinde vicdanıma karşı, ondan rahatsız olmamaya karar veren herhangi bir gencin de arzu edebileceği kadar tam bir zafer kazandım. Fakat onunla hâlâ çözmeme gereken bir dava olacaktı. Bu tür durumlara önceden hazırlıklı olmak, alışıldık olduğu

gibi beni de mazeretsiz bıraktı çünkü bunu bir kurtuluş olarak kabul etmezsem bir sonraki sefer, tehlikeyi ve merhameti itiraf eden kötü ve sefil biri olarak ortaya çıkacaktı.

Denizdeki altıncı günümüzde Yarmouth Yolları'na geldik. Rüzgâr ters yönden estiği için ve deniz de sakin olduğu için çok fazla yol kat edememiştik. Rüzgâr ters yönden estiği sürece – güneybatı – burada demir atmak ve beklemek zorunda kaldık. Bu yedi sekiz günlük bekleme süresince Newcastle'dan aynı güzergâhı kullanan birçok büyük gemi, ortak bir liman olarak burada rüzgâr yönünün nehre doğru dönmesini bekledi.

Buradan uzun süre kurtulamadık ve gemiyi nehre doğru sürüklemeliydik fakat rüzgâr çok sakin esiyordu, ancak dört beş günün ardından çok sert esmeye başladı. Bu esnada, Yarmouth Yolları aynı bir limanmış gibi benimsenmeye başlandı, gemimizin demirleme yeri iyi ve çapamız oldukça sağlamdı, adamlarımız endişeden uzak ve herhangi bir tehlike kaygısı içinde olmadan, deniz müsaade ettikçe dinlenerek ve neşe içerisinde zaman geçirdiler. Sekizinci gün sabahı, rüzgâr şiddetini arttırdı ve geminin olabildiğince kolay yol alabilmesi için hepimiz dört kolla direklere atıldık, her şeyi sağlam hâle getirecek şekilde işe koyulduk. Öğlene doğru deniz gerçekten yükseldi ve üst ön güverte denizde savrulmaya başladı, bir veya iki kez çapanın yerinden oynadığını düşündük. Bunun üzerine kaptanımız bize acil durum çapasını indirmemizi emretti, iki çapa önde olacak şekilde ilerliyorduk ve halatlar en uç noktaya doğru yer değiştiriyordu.

Bu esnada gerçekten korkunç bir fırtına patlak verdi, artık usta denizcilerin bile yüzünde korku ve şaşkınlık ifadeleri görmeye başladım. Kaptan, gemiyi idare etme konusunda ihtiyatlı

olmasına rağmen, benim yanımdan kamarasına girip çıkarken kendi kendine, “Tanrım bize merhamet et! Hepimiz kaybolacağız! Hepimiz mahvolacağız!” şeklinde kısık bir ses tonuyla mırıldanıyordu. Bu ilk koşuşturma esnasında bir aptal gibi hâlâ ara güvertedeki kamaramda uzanıyordum ve o anki öfkemi tarif edemem. Anlaşılan ayaklarımın altına aldığım ve kendimi ona karşı dik tutmaya çalıştığım illet olarak gördüğüm pişmanlığı duymaya devam edecektim. Geçmişte aklımdan geçen ölüm düşüncesinin acı yönleri yeniden aklımda belirlemeye başladı, bu sefer pek karamsar değildim ama kaptan yanımdan hepimizin mahvolacağını söyleyerek geçip geçtiğinde korkunç bir dehşete kapıldım. Kamaramdan çıkıp dışarı baktım, daha önce görmediğim kasvetli bir havayla karşılaştım. Deniz neredeyse bir dağ yüksekliğindeydi ve üç dört dakikada bir gemiyi dövüyordu. Etrafıma baktığımda sıkıntı ve kaostan başka bir şey göremiyordum. Yanımızda demirleyen iki tane yük dolu gemi, direklerini güverte hizasından kesmişti ve adamlarımız bizden bir mil ilerdeki bir geminin alabora olduğunu haykırıyorlardı. Çapalarından sürüklenen iki gemi daha Yarmouth Yolları’ndan açık denize doğru gemi direklerini arkalarında bıraka bıraka yol alıyordu. Yüğü az olan gemiler denizle fazlaca boğuşmak zorunda olmadıklarından daha iyi durumda görünüyorlardı, iki üç tanesi yanımıza kadar sürüklense dahi yan yelkenlerini rüzgâra karşı açarak kaçabildiler.

Akşama doğru ikinci kaptan ve lostromo kesmek istemediği ön direği kesmesi için yalvarıyorlardı. Lostromo, eğer ön direği kesmezlerse geminin alabora olacağını söylerken isyan edercesine bağıyordu. Bunun üzerine ön direğin kesilmesine karar verildi fakat bu sefer de ana orta direk o kadar gevşek kaldı ki onu kesmek zorunda kaldılar ve gemiyi açık güverte hâline getirdiler.

Bütün bunlar yaşanırken genç, tecrübesiz ve korkmuş bir denizci olan beni herkes dilediği gibi eleştirebilirdi. Eğer ben de uzak bir mesafeden o zamanki kendi hâlimi eleştirebilseydim, eski inançlarım ve aldığım kararlara geri döneceğim için zihnimde on kat fazla dehşete kapılırdım. Neredeyse ölümün ellerindeydim, buna fırtınanın sebep olduğu dehşet de eklendiğinde beni öyle bir duruma soktu ki herhangi bir cümleyle bunları ifade etmekte yetersiz kalırım. Ama en kötüsü henüz gelmemişti, fırtına öylesine bir şiddetle devam etti ki denizciler bile bunun daha önce gördükleri hiçbir şeye benzemediğini kabul etti. İyi bir gemimiz vardı ama oldukça yüklüydü ve denizde debeleniyordu bu yüzden denizciler geminin su alıp batacağını haykırıyorlardı. Su alıp batmanın ne demek olduğunu anlamıyor olmam bir açıdan benim için avantajdı aslında. Ancak fırtına o kadar şiddetliydi ki, gemidekilerden en akli başında olan kaptanın, lostromo ve diğerlerinin dualarından geminin denizin dibini boylamasını beklediklerini anladım.

Gecenin bir yarısında, tüm kaygılarımızdan arınmak için dinlenirken adamlardan biri geminin su aldığını haykırdı ve bir diğeri ambarda yüz yirmi santimetre su olduğunu söyledi. Bunun üzerine herkes pompa yapmaya çağırıldı. Bu sözlerle birlikte aynı tahmin ettiğim gibi kalbim çalışmayı durdurdu ve oturduğum yatağımdan kamaramda sırt üstü yere çakıldım. Adamın biri beni dürtükledi ve daha önce hiçbir şey yapamadığımı ama artık bir işe yarayacağımı söyledi, bunun üzerine ben de doğruldum ve var gücümle pompa yapmaya başladım. Kaptan bununla uğraşırken, fırtınadan geçmeyi başaramayan ve denize sürüklenen kömür gemilerini görerek tehlike sinyali olarak top ateşi emri verdi. Ne dedikleri hakkında herhangi bir fikri olmayan ben, geminin parçalandığını veya korkunç

bir şey olduğunu düşündüm. Tek kelimeyle o kadar şaşırđım ki bayılarak yere kapaklandım. Herkesin kendi hayatını düşündüğü bu anda kimse beni umursamadı, ta ki adamlardan biri pompaya çıktığında beni ayağıyla dürtene kadar. Kendime gelmeden hemen önce öldüğümü zannederek bırak uzanayım, diye düşünüyordum.

Berber pompa yapmaya başladık ama ambardaki su gidecek artıyordu ve geminin batacağı aşikâr hâle gelmişti. Fırtına dinmeye başlasa da herhangi bir limana ulaşana kadar geminin yüzmeye devam etmesi mümkün değildi. Bu sebeple kaptan yardım için topları ateşlemeye devam ediyordu ve bizim hemen önümüzde kurtulmayı başarmış küçük bir gemi bize doğru yardım etmesi için bir sandal gönderme cesaretini gösterdi.

Teknenin yanımıza gelmesi büyük tehlike arz ediyordu, bizim bir sandala binmemiz veya sandalın gemimizin yanına yaklaşması imkânsız gözüküyordu ta ki yardım için gelen adamlar bizim hayatımızı kurtarmak uğruna canlarını dişlerine takarak kürek çekmeye başlayana kadar. Bizim adamlarımız da geminin kış tarafından ucuna şamandıra bağlı bir ipi denize attılar ve uzun tehlikeli anlar ve uğraşların ardından gemimizin kış tarafına yaklaştırmayı başardılar. Ardından hepimiz onların teknesine binebildik.

Sandala bindikten sonra onların gemisine doğru yol almak ne bizim ne de onların hedefiydi. Bu yüzden hepimiz sandalı kıyıya yanaştırmak konusunda kolayca hemfikir olduk ve yavaşça çekmeye başladık. Kaptanımız eğer gemi, biz kıyıya ulaştırdığımızda parçalanırsa kaptanlarına karşı sorumluluk alacağına dair söz veriyordu. Kimi zaman kürek çekerek kimi zaman sürüklenerek kuzeye doğru neredeyse Winterton Ness'e kıyılarına kadar ilerledik.

Gemimizin battığını gördüğümüzde ise sadece on beş dakika geçmişti, işte o zaman bir geminin su alarak batmasının ne anlama geldiğini öğrenmiş oldum. Denizciler bana geminin battığını söylediğinde kendimde dönüp de bakacak cesareti göremediğimi söylemeliyim. Çünkü beni sandala almaya karar verdikleri ve benim binmeye karar verdiğim andan itibaren gerek korkudan gerek aklımdaki dehşetten gerekse daha önceki düşüncelerimden dolayı sanki kalbim durmuştu.

Biz – sandalı kıyıya yaklaştırmaya çalışan adamlar – bu durumdayken sahil boyunca yaklaştığımızda bize yardım etmek için bekleyen, koşturutan bir sürü adamı görebiliyorduk. Kıyıya doğru çok yavaş ilerliyorduk, Winterton'daki deniz fenerini geçtikten sonra sahil batıya, Cromer'e doğru kıvrılıyordu, bu esnada kara rüzgârın şiddetini kırdı ve biz de buradan güvenli bir şekilde kıyıya çıkmayı başardık. Sonrasında Yarmouth'a doğru talihsiz adamlar olarak yürüyerek ilerlemeye başladık. Kasabanın ileri gelenleri bizleri tüccarlar ve gemi sahipleri olarak iyi karşıladı, bizlere Londra'ya veya Hull'a geri dönebilmemiz için yeterli gördüğümüz miktarda para dahi verdiler.

Eğer Hull'a gidip ve eve dönmüş olsaydım mutlu olabilirdim. Babam, eğer benim Yarmouth Yolları'nda boğulmadığının haberini almış olsaydı kutsal kurtarıcımızın hikâyesinde olduğu gibi, benim için buzağıyı bile kesebilirdi.

Ama benim makûs talihim beni karşısında hiçbir şeyin duramayacağı bir inatla zorlamaya devam ediyordu, her ne kadar eve gitme düşüncesi aklımdan birkaç defa geçmiş olsa da hâlâ kendimde bunu yapacak gücü bulamıyordum. Buna, yani gözümün önünde olsa bile bizi aceleye getiren ve yıkımımızın enstrümanları olmamızı sağlayarak bize hükmeden, her şeyin farkında

olsak da koşarak gittiğimiz o şeye nasıl bir isim vereceğimi bilmiyorum. Ama şüphesiz, kaçmamın imkânsız olduğu mantıklı düşüncelerin, emekli etmeye çalıştığım düşüncelerin iknalarna rağmen ve ilk girişimimde açıkça gördüğüm sonuçlara rağmen beni umarsızca ileri gitmeye zorlayan bir sefaletti.

Daha önce bana destek veren ve kaptanın oğlu olan arkadaşım artık benden çok da emin değildi. Yarmouth'a gittikten sonra benimle ilk konuştuğunda ki bu kasabada dağılmadan iki üç gün öncesiydi, beni ilk gördüğünden beri ses tonu değişmişti, daha hüzünlüydü, kafasını sallayarak bana nasıl olduğumu sordu ve babasına benim kim olduğumu, bu yolculuğa sadece deneme amacıyla geldiğimi ve amacımın uzak ülkelere gitmek olduğunu anlattı. Bunun üzerine babası bana döndü, endişeli bir ses tonuyla "Genç adam." dedi, "bir daha denize açılmayacağına dair söz vermelisin, bu yaşadığın tecrübeyi açık ve görünür bir şekilde denizci olamayacağının nişanı olarak kabul et." "Neden efendim?" dedim, "siz bir daha denize açılmayacak mısınız?" "Bu başka bir durum." dedi, "bu benim tutkum, dolayısıyla görevim, sen bu seyahati deneme amacıyla yaptığın gibi, eğer fazla ısrar edersen cennette seni nelerin beklediğini öğrenebilirsin. Belki de yaşananların hepsi yenin yüzündendi, aynı Tarshish gemisindeki Yunus gibi. Dua et." diye devam etti, "sen nesin ve hangi sebeple denize açıldın?" Bunun üzerine ona hikâyemin bir kısmını anlattım, sonunda farklı bir tutku patlamasıyla "Ben ne suç işledim ki!" dedi, "bu denli mutsuz bir serseri gemime bindi? Bir daha ayağımı seninle aynı gemiye bin pound verseler dahi basmam." Bu gerçekten de söylediğim gibi, henüz kaybının endişesini yaşayamamış ve kontrolünden çıkmış ruhların gezintisiydi. Her neyse, sonrasında benimle çok ciddi bir şekilde, babama dönmem ve takdiriilahiyi daha fazla

zorlamam gerektiğiyle ilgili konuşma yaptı. “Ve genç adam.” dedi, “buna güven, eğer geri dönmezsen nereye gidersen git felaketler ve hayal kırıklığı dışında bir şeyle karşılaşmayacaksın, ta ki babanın sözleri seninkilerinin üstüne geçene kadar.”

Ona çok kısa cevap verdiğim için kısa süre sonra ayrıldık ve onu bir daha görmedim, nereye gittiğini de bilmiyordum. Bana gelince, cebimde biraz param varken kara yoluyla Londra’ya gittim. Yol boyunca yine aynı ikilemleri yaşamaya devam ettim, nasıl hayat biçimini benimsemeliydim, eve mi gitmeliydim yoksa tekrardan denize mi açılmalıyım...

Eve gitmeye gelecek olursam, duyduğum utanç, iyi fikirlere karşı çıktı ve birden komşuların arasında nasıl gülüneceğim aklıma geldi, sadece annemle babamı değil diğer herkesi görmekten de utanmak zorundaydım. O zamandan beri sık sık gözlemlediğim şey özellikle gençlere bu gibi durumlarda yardım edilmesi gerekirken insanların ortak öfkesinin ne kadar yersiz ve mantıksız olduğuydu. Günah işlemekten utanmazlar ama öyle ki tövbe etmekten utanırlar, aptal sayılacakları hareketleri yapmaktan kaçınmazlar ama geri dönüşlerden utanırlar bunun da onları yalnızca değerli, bilge adamlar yapacağını sanırlar.

Nasıl önlemler alacağımı ve hangi yaşam tarzında ilerleyeceğimi bilmediğim için bu arada kalmış yaşam durumunda belirli bir süre geçirdim. Eve gitmek fikrine karşı konulamaz bir isteksizlik hâkimdi, içinde bulunduğum sıkıntılı durumların izleri belirli bir süre uzak kaldıkça silinmeye başladı, geri dönme arzularımdaki küçük kıpırtı da onunla yıprandı ve sonunda tüm düşüncelerimi bir kenara bırakarak yeni bir seyahat aramaya başladım.